

Bijlage 5 Firda-visie op onderwijslogistiek

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Wendbaar en Responsief Onderwijs	3
2.1. <i>Leereenheid</i>	4
3. Organisatie	4
4. Firda-visie op onderwijslogistiek.	5
4.1. <i>Planning en Roostering: Meerjarenplanning</i>	6
4.2. <i>Onderwijsteams: Organiseren en verdelen van werkzaamheden</i>	7
4.3. <i>Planning en roostering: Jaarplanning</i>	7
4.3.1. <i>Samenstellen Jaarplanning</i>	7
4.3.2. <i>Aanpassen Jaarplanning op basis van scenario's</i>	8
4.4. <i>Planning en roostering: Roosteren</i>	8
4.5. <i>Onderwijs: Verwerken keuze voor leeractiviteiten</i>	8

1. Inleiding

Het onderwijs zoals Firda dat voor ogen heeft, is gebaseerd op de volgende kernwaarden:

1. Onze visie op leren speelt in op de variëteit en diversiteit van onze studenten.
2. Als partner van de regio geven we samen met de regio goed en eigentijds onderwijs vorm.
3. Bij Firda krijg je meer dan vakonderwijs.
4. Passende en persoonlijke begeleiding is de drager van goed onderwijs.
5. Wendbaar aanbod voor alle doelgroepen om een leven lang te ontwikkelen.
6. Bevlogen onderwijsprofessionals verzorgen het onderwijs.

Firda biedt wendbaar onderwijs aan voor alle doelgroepen. We spreken over Wendbaar en Responsief Onderwijs (WRO). Dat betekent het volgende:

- Wij bieden wendbaar onderwijs aan in de vorm van leerroutes voor groepen studenten met een vergelijkbaar profiel. Zo combineren we flexibiliteit, uitvoerbaarheid en kwaliteit.
- We gaan daarbij uit van een rijke leeromgeving waarin studenten op school, in de praktijk en online kunnen leren.
- Wij stimuleren studenten om binnen de leerroute eigen keuzes te maken. Omdat leren in een sociale context plaatsvindt blijven studenten daarbij altijd verbonden aan een groep.
- Het onderwijsteam bepaalt binnen instellingsbrede kaders en in afstemming met het domein welke keuzemogelijkheden er binnen de opleiding zijn, afhankelijk van de doelgroep en het regionale werkveld.

In dit document wordt een logistieke keten geschetst passend bij de uitgangspunten van Wendbaar en Responsief Onderwijs (WRO).

2. Wendbaar en Responsief Onderwijs

Bij het inrichten van het onderwijs hanteert Firda de volgende vertrekpunten:

- Flexibel onderwijs binnen een duidelijke structuur.
In deze fase van ontwikkeling kiest Firda voor flexibiliteit binnen een duidelijke structuur van leereenheden en leeractiviteiten. De onderwijsinhoudelijke inrichting van de leereenheden en gekozen didactische werkvormen bepalen de mate van flexibiliteit.
De structuur wordt dusdanig vormgegeven dat deze ook toepasbaar is voor meer gepersonaliseerde trajecten.
Keuze-opties voor studenten maken onderdeel uit van de vastgestelde leerroute. De inrichting van het onderwijs en de didactische werkvormen maken het mogelijk dat studenten kunnen kiezen en (deels) regie kunnen voeren op hun leren.
- Alle in de programma's opgenomen leereenheden en/of leeractiviteiten worden in principe gepland en geroosterd. Keuze-opties voor studenten zijn daardoor realistisch. Vooraf is getoetst of de leerroutes inclusief keuze-opties voor de student haalbaar, uitvoerbaar, betaalbaar en organiseerbaar zijn.
- Efficiënt onderwijs door uniformiteit en de mogelijkheid onderwijsbouwstenen zoals leereenheden en leeractiviteiten in te zetten in meerdere leerroutes.
- WRO-structuur geschikt voor bekostigd BOL en BBL, niet-bekostigd BOL, BBL en Derde leerweg plus VAVO, cursorisch onderwijs en microcredentials.

2.1. Leereenheid

Het curriculum wordt opgedeeld in delen die we leereenheden noemen (zie figuur 1). Opleidingen, trainingen en andere vormen van onderwijstrajecten worden opgebouwd uit leereenheden. Ook keuzedelen en extra curriculaire trajecten worden als leereenheden aangeboden.

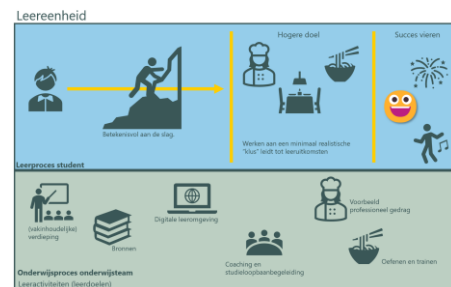
Een leereenheid is een afgebakend traject dat voor de student leidt tot het eigen maken van één of meerdere leeruitkomsten, de hogere doelen. Een leereenheid is vergelijkbaar met een mini-opleiding en duurt vijf weken of een veelvoud daarvan.

Een leeruitkomst is een zoveel mogelijk aan een beroepstaak gerelateerde beschrijving van wat een student aan het eind van een leereenheid kent en/of kan (moet kennen en kunnen).

Binnen een leereenheid neemt een student deel aan één of meerdere leeractiviteiten. Het onderwijs wordt zoveel mogelijk integraal aangeboden. Het onderwijs binnen de leeractiviteiten richt zich op het door de student eigen maken van de leeruitkomsten. Wanneer de student de leereenheid volgt is het reëel dat hij aan het eind zijn leerdoelen haalt en de leeruitkomsten beheerst.

Voorafgaande aan een leereenheid reflecteert de student op de inhoud en bepaalt de student zijn leerdoelen in relatie tot de leeruitkomsten. Daar waar mogelijk vindt afstemming plaats. Er kunnen meerdere leereenheden parallel aan elkaar lopen.

Leereenheden bevatten leeractiviteiten en leiden tot het behalen van leeruitkomsten. Leereenheden maken deel uit van een leerroute. Studenten worden ingeschreven op een leerroute.

Figuur 1 Leereenheid

3. Organisatie

De organisatie is opgebouwd uit resultaatverantwoordelijke teams met professionele ruimte, die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit en prestaties op het gebied van de taken die aan die teams zijn toebedeeld. De teams worden aangestuurd door een teammanager. De teams opereren binnen de Firda-brede kaders en met inachtneming van het professioneel statuut.

Dat betekent dat elk teamlid verantwoordelijkheid draagt voor het bereiken en behalen van de doelen en resultaten van het team, in plaats van alleen individuele verantwoordelijkheid te hebben. Firda werkt als waardengedreven organisatie vanuit vijf pijlers met als doel energie en plezier in het werk te blijven vinden. Deze pijlers zijn:

- *Autonomie*, zelfstandig kunnen werken;
- *Vakmanschap*, elke dag een beetje beter worden in je vak;
- *Erkenning*, gezien worden voor wat je doet;
- *Betekenis*, relevant en zinvol werk kunnen uitvoeren, en
- *Verbinding*, in contact staan met studenten, collega's en de samenleving.

Onderwijsteams organiseren en verdelen, in samenwerking met hun teammanager en conform artikel 3.4 uit de cao-mbo, de werkzaamheden. Daarbij wordt rekening gehouden met individuele capaciteiten, competenties, belastbaarheid en voorkeuren. De teammanager is eindverantwoordelijk.

4. Firda-visie op onderwijslogistiek.

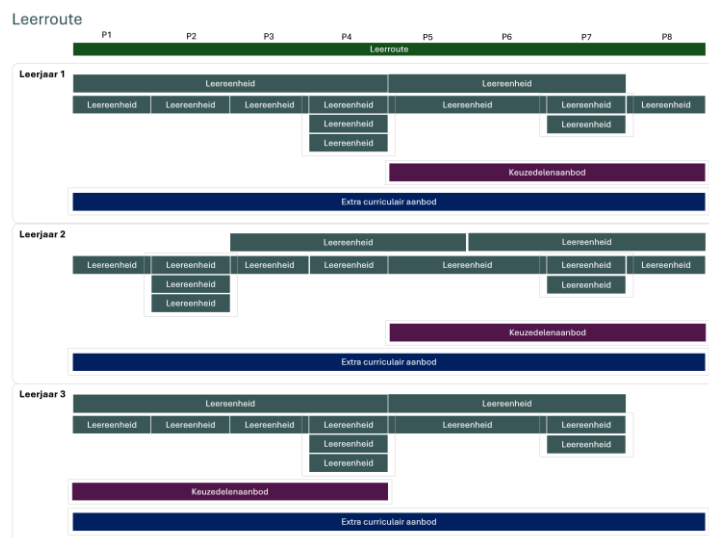
Firda volgt zoveel mogelijk de referentiearchitectuur van de MORA. De vragen uit de marktconsultatie richten zich op de volgende hoofdprocessen¹:

- Prognosticeren mensen- en middelen behoefte;
- Bepalen benodigde inzet van mensen en middelen, en
- Plannen en roosteren.

Een leerroute (opleidingsplan), zie figuur 2, bestaat uit één of meerdere leereenheden, het keuzedeelaanbod en het extra curriculaire aanbod. Een leerroute beschrijft concreet het onderwijs.

Alle keuze-opties voor studenten zijn vastgelegd in leerroutes.

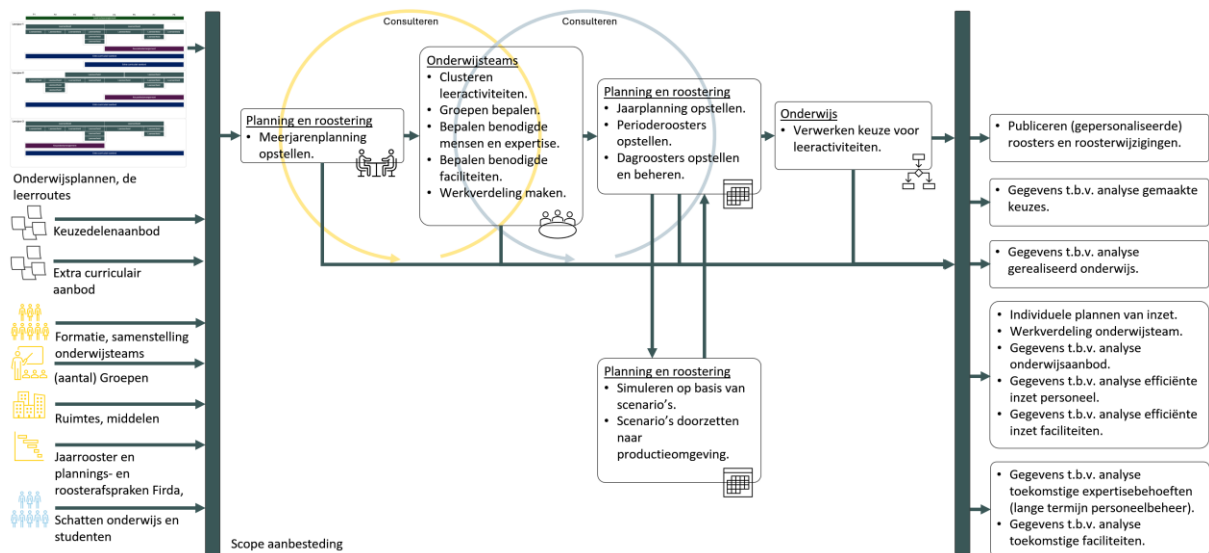
Plannen van het onderwijs vindt in nauwe samenwerking plaats met de onderwijsteams en de teammanagers. Dit proces leidt tot planningen die goed aansluiten op de onderwijsvisie van Firda en realistisch en acceptabel zijn.

Figuur 2 Leerroute

Binnen de onderwijslogistieke keten, zie figuur 3, is sprake van nauwe en gelijkwaardige samenwerking tussen de onderwijsplanner en het onderwijsteam, inclusief de teammanager. Consultatie betekent in deze context een wederzijdse en actieve betrokkenheid, waarbij partijen elkaar raadplegen, om advies vragen, gezamenlijk afstemmen, expertise delen en elkaar tijdig en transparant informeren.

¹ https://mora.mbodigitaal.nl/index.php/Procesketen_Onderwijslogistiek

Figuur 3 Onderwijslogistieke keten

Firda onderscheidt binnen de onderwijslogistieke keten vier fases namelijk:

- het samenstellen van de meerjarenplanning (strategisch en tactisch);
- het organiseren en verdelen van het werk (tactisch en operationeel);
- het plannen en roosteren (tactisch en operationeel), en
- het verwerken van studentenkeuzes v.w.b. leeractiviteiten (operationeel).

4.1. Planning en Roostering: Meerjarenplanning

De meerjarenplanning vormt het centrale instrument waarmee Firda de strategische keuzes op het gebied van onderwijs, personeel en faciliteiten in onderlinge samenhang en over meerdere jaren inzichtelijk maakt. Met deze planning wordt tijdig zicht verkregen op de huidige en toekomstige behoefte aan capaciteit en expertise binnen het onderwijslogistieke proces. Dit stelt Firda in staat om ontwikkelingen vroegtijdig te signaleren en, waar nodig, proactief en onderbouwd bij te sturen.

De meerjarenplanning:

- heeft een meerjarige horizon van doorgaans drie tot vijf jaar;
- is grofmazig van karakter en gericht op hoofdlijnen;
- richt zich op leerroutes als samenhangende gehelen;
- ondersteunt strategische en tactische besluitvorming op het gebied van onderwijs, personeel en faciliteiten.

De meerjarenplanning biedt inzicht in:

- het te verwachten onderwijsaanbod, uitgesplitst naar leerroutes, het aanbod aan keuzedelen en het extracurriculaire aanbod;
- het te verwachten aantal studenten;
- de daarvoor benodigde inzet, capaciteit en expertise van medewerkers;
- de daarvoor benodigde en beschikbare faciliteiten.

De door de onderwijsteams vastgestelde leerroutes vormen een belangrijke input voor de meerjarenplanning. Op basis van deze leerroutes ontstaat inzicht in structurele capaciteitsvraagstukken binnen het onderwijslogistieke proces, zoals:

- toekomstige tekorten of overschotten aan onderwijsgegenden;
- de benodigde deskundigheidsontwikkeling van medewerkers;
- de inzet, beschikbaarheid en ontwikkeling van faciliteiten.

Firda beschouwt de meerjarenplanning als een strategisch én tactisch sturingsinstrument. Met behulp van de meerjarenplanning kunnen verschillende scenario's worden verkend, koerswijzigingen worden gesimuleerd en de effecten daarvan inzichtelijk worden gemaakt voor het primaire onderwijsproces. Koppelingen met andere applicaties, zoals de onderwijscatalogus en HR-systemen, zijn daarbij essentieel om te kunnen werken met actuele en betrouwbare informatie. Op deze wijze biedt de meerjarenplanning concrete handvatten om tijdig en onderbouwd bij te sturen op het gebied van het onderwijsaanbod, de inzet en ontwikkeling van faciliteiten en het personeelsbestand.

4.2. Onderwijsteams: Organiseren en verdelen van werkzaamheden

Onderwijsteams zijn verantwoordelijk voor het organiseren en uitvoeren van de aan hen toebedeelde leerroutes, keuzedelen en eventueel extracurriculaire leereenheden. Op basis van de vastgestelde leerroutes (onderwijsplannen), het keuzedeelaanbod en het extracurriculaire aanbod maken onderwijsteams inzichtelijk welke leeractiviteiten in het komende studiejaar worden uitgevoerd en voor welke studentgroepen.

Vanuit efficiëntie- en doelmatigheidsoverwegingen worden leeractiviteiten waar mogelijk geclusterd en worden groepen samengevoegd. Op basis hiervan wordt de benodigde inzet, taakbelasting en expertise van medewerkers bepaald. Vervolgens vindt de verdeling van werkzaamheden binnen het team plaats.

Dit proces leidt tot een samenhangend onderwijsaanbod dat uitvoerbaar is binnen de beschikbare personele en facilitaire randvoorwaarden.

Bij het organiseren en verdelen van werkzaamheden wordt rekening gehouden met onder andere:

- afspraken uit de CAO MBO;
- afspraken uit het Onderwijs- en Examenreglement (OER);
- beleidskaders van Firda, en
- de inhoud van de leerroutes (leereenheden en leeractiviteiten).

4.3. Planning en roostering: Jaarplanning

4.3.1. Samenstellen Jaarplanning

Op basis van het onderwijsaanbod van de verschillende onderwijsteams wordt de jaarplanning samengesteld. De jaarplanning bevat het totale onderwijsaanbod dat in het komende studiejaar wordt verzorgd en vormt daarmee de vertaling van de meerjarenplanning naar het uitvoeringsniveau.

De jaarplanning biedt een integraal overzicht van:

- het onderwijsaanbod, uitgewerkt in leereenheden en leeractiviteiten;
- de verwachte studentenaantallen en groepsindelingen;
- de jaarkalender;
- de uitvoerende onderwijsgegenden;

- de benodigde faciliteiten, en
- de clustering van leeractiviteiten.

De vastgestelde jaarplanning vormt de directe input voor het roosteren en is daarmee bepalend voor de dagelijkse uitvoering van het onderwijs.

4.3.2. Aanpassen Jaarplanning op basis van scenario's

De jaarplanning is geen statisch document. Wanneer zich gedurende het studiejaar wijzigingen voordoen in het onderwijsaanbod, de personele inzet of de beschikbaarheid van faciliteiten, maar ook wanneer veranderingen optreden in groepen en/of de studentpopulatie (bijvoorbeeld als gevolg van in- en uitstroom), worden zowel de jaarplanning als de onderliggende periodeplanning actief bijgewerkt.

Wendbaar en Responsief Onderwijs vraagt om het snel en adequaat kunnen inspelen op de vraagstukken die flexibel onderwijs met zich meebrengt. Voor een doelmatige en efficiënte bedrijfsvoering is het daarbij essentieel om tijdig inzicht te krijgen in de consequenties van mogelijke aanpassingen.

De onderwijslogistieke applicatie ondersteunt dit proces door middel van simulaties op basis van verschillende scenario's, waarmee de effecten van wijzigingen inzichtelijk worden gemaakt. Scenario's die na afweging en besluitvorming worden geaccordeerd, kunnen vervolgens gecontroleerd worden overgenomen in de productieomgeving.

4.4. Planning en roostering: Roosteren

Het (gepersonaliseerde) rooster van een student toont het aanbod van leereenheden en leeractiviteiten waaraan de student kan deelnemen, inclusief alle daarin opgenomen keuze-opties. Het rooster is daarmee een concrete uiting van Wendbaar en Responsief onderwijs en weerspiegelt zowel de onderwijsvisie van het onderwijsteam als de leerroute waarvoor de student heeft gekozen.

Een leerroute, inclusief het aanbod aan keuzedelen en het extracurriculaire aanbod, bestaat uit één of meerdere leereenheden met een duur van vijf weken of een veelvoud daarvan. Meerdere leereenheden kunnen gelijktijdig (parallel) worden uitgevoerd. Een leereenheid bestaat op haar beurt uit één of meerdere leeractiviteiten.

Deze modulaire en flexibele opzet vraagt om een roosterritme dat aansluit bij deze onderwijsorganisatie en daarmee dus afwijkt van het traditionele klassen- en jaarrooster. Het rooster van een student kan namelijk elke vijf weken wijzigen. Het rooster van een student kan elke vijf weken wijzigen.

4.5. Onderwijs: Verwerken keuze voor leeractiviteiten

Binnen leereenheden kan een keuzeaanbod van leeractiviteiten zijn opgenomen. Een student kan daarbij alleen kiezen voor in de jaarplanning opgenomen en georganiseerde leeractiviteiten. Dat borgt dat alle keuze-opties reëel zijn. Op basis van marktonderzoek en zorgvuldige schattingen zijn groepen samengesteld waarin studenten na hun keuze worden geplaatst.

Het gepersonaliseerde rooster van de student wordt aangepast op basis van de gemaakte keuze.